

Izabella Cywińska (1935-2023)

Wybitna reżyserka teatralna i filmowa, wieloletnia dyrektorka Teatru Nowego w Poznaniu, w latach 1989-1990 na czele Ministerstwa Kultury i Sztuki, w 2013 roku otrzymała tytuł Honorowej Obywatelki Miasta Poznania. Izabella Cywińska odeszła w wieku 88 lat.

Izabella Cywińska (1935-2023), fot. Teatr Nowy w Poznaniu

Urodziła się w Kamieniu Puławskim w 1935 roku. Ukończyła etnografię na Uniwersytecie Warszawskim oraz studia na Wydziale Reżyserii Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej w Warszawie. W latach 1970-1973 była dyrektorem Teatru im. Wojciecha Bogusławskiego w Kaliszu. W roku 1973 reaktywowała Teatr Nowy w Poznaniu, w którym m.in. w 1981 wyreżyserowała głośny spektakl "Oskarżony: czerwiec pięćdziesiąt sześć". Po śmierci Gustawa Holoubka objęła obowiązki dyrektora artystycznego Teatru Ateneum w Warszawie, który prowadziła w latach 2008-2011.

Jako reżyser realizowała spektakle w Teatrze Telewizji (m.in. "Nora" Ibsena i "Śmierć Tarełkina" Suchowo-Kobyłina) oraz produkcje filmowe (serial "Boża podszewka" w 1997 roku i 2004 roku, filmy "Kochankowie z Marony", "Cud purymowy"). Od 12 września 1989 roku do 14 grudnia 1990 roku sprawowała urząd Ministra Kultury i Sztuki w rządzie Tadeusza Mazowieckiego. Od 1990 roku do 1994 roku pełniła funkcję prezesa Fundacji Kultury, jednocześnie w latach 1992-1994 zasiadała w Radzie do spraw Kultury przy Prezydencie RP.

W 1973 roku została dyrektorem naczelnym i artystycznym Teatru Nowego w Poznaniu i prowadziła go przez szesnaście lat, do 1989 roku. Stworzyła jeden z najlepszych teatrów w Polsce, scenę otwartą, gotową do dialogu z publicznością, zaangażowaną społecznie. Udało jej się zatrudnić do współpracy indywidualności. W Teatrze Nowym reżyserowali: Janusz Nyczak, Janusz Wiśniewski, Wojciech Szulczyński, Edward Wojtaszek, Antoni Libera, Jerzy Satanowski. W latach 80-tych Izabella Cywińska często adaptowała polską prozę. Powstały: "Jezioro Bodeńskie" Stanisława Dygata (1984), sztuki wg Witolda Gombrowicza: "Pamiętnik Stefana Czarnieckiego" i "Dziewictwo" (1986), "Naręczony Beaty" wg Adolfa Rudnickiego (1987) i "Cmentarze" na podstawie Marka Hłaski (1988).

Specyficzny dobór pozycji repertuarowych, wraz z głębokim zaangażowaniem społecznym twórców i wykonawców sprawił, że wiele spektakli "Nowego" zasłynęło nie tylko z powodu wartości artystycznej, ale nade wszystko z faktu, iż śmiało komentowały istniejący porządek społeczny, nie godząc się z wypaczeniami komunistycznej rzeczywistości. Ceną za wystawienie spektaklu "Oskarżony: czerwiec pięćdziesiąt sześć" było internowanie reżyserki przez kilka miesięcy w okresie stanu wojennego.

Izabella Cywińska budowała od podstaw nie tylko renomę Teatru Nowego, ale przede wszystkim reaktywowała sam teatr. Powierzona jej scena (w pięćdziesięciolecie istnienia) do chwili ponownego otwarcia pod jej dyktando, przechodziła burzliwe dzieje pod różnymi szyldami - pojawiając się i znikając z teatralnej mapy Polski. Izabella Cywińska zbudowała solidne podstawy teatru, który od czterdziestu lat zajmuje mocną pozycję wśród polskich instytucji kultury. Wśród najważniejszych twórców poznańskiej kultury od lat wymienia się jej nazwisko.

W 2013 roku decyzją Rady Miasta, Izabella Cywińska otrzymała Honorowe Obywatelstwo Miasta Poznania.

oprac. red.